

Obsah

ÚVOD	6
1 Téma a cíl práce	14
1.1 Téma výzkumu a cíl práce.....	14
1.2 Oblasti výzkumu, materiálové prameny a metodologie výzkumu	16
2 Nové paradigma ve vědě – souvislosti	19
2.1 Předpoklady vzniku kognitivizmu v lingvistice	19
2.2 Sémantika a slovní zásoba	21
2.3 Povaha jazykového obrazu světa	24
2.4 Antropocentrismus – předpoklad změny	27
2.5 Spojitelnost – gramatické a lexikální kategorie	32
2.6 Slovní druhy a text.....	34
2.7 Dílčí závěry	35
3 Typologie metafory	37
3.1 Jazyková metafora	37
3.2 Typologie jazykové metafory	40
3.3 Umělecká metafora	43
3.4 „Symbol metafory“	44
3.5 Syntaktické souvislosti vzniku metafory	46
3.6 Metonymie a metafora	48
3.7 Mechanismus procesu metaforizace a kognitivní pojetí	49
3.8 Metafora a kvantifikace	51
3.9 Dílčí závěry	53
4. Koncept ‚kontejneru-nádoby‘ a kategorie ‚nádoby‘	54
4.1 Definice konceptu	54
4.2 Jádru konceptu ‚kontejneru-nádoby‘ a otázky metaforizace	56
4.2.1 „Přirozené“ nádoby	56
4.2.2 Další předmětné objekty – ‚nádoby‘	59
4.2.3 Periferie kategorie ‚nádoby‘	61
4.3 Dílčí závěry	62
5 Jádru kategorie ‚nádobu‘ – experiment	64
5.1 Materiál experimentu.....	64
5.2 Podmínky realizace experimentu a jeho průběh	66
5.3 Kritéria hodnocení výsledků experimentu	69
5.4 Zhodnocení výsledků.....	71
5.5 Dílčí závěry	73
6 Dynamické a statické aspekty jádra kategorie ‚nádobu‘	75
6.1 Předmět a metody výzkumu	75
6.2 Prostorové vztahy v jazycích a jejich studium	78
6.3 Popis analyzovaného korpusu substantiv	82
6.4 ‚Prostor‘ a ‚plocha‘ – dvě složky jednoho pojmu.....	84
6.5 Jazyková reflexe ‚plochy‘ a ‚prostoru‘ na pozadí předložek в / на.....	86
6.6 Lokalizace objektů na stěnách, dnu a otvorech	89
6.7 Lokalizace objektů uvnitř ‚kontejneru-nádoby‘	96
6.8 Lokalizace objektu mimo prostor ‚kontejneru-nádoby‘	102
6.9 Délková charakteristika ‚kontejneru-nádoby‘	105
6.10 Části a celek ‚kontejneru-nádoby‘	108
6.11 Dílčí závěry	115

7 K otázkám spojitelnosti ruských rozměrových adjektiv se substantivy jádra kategorie ‚nádobá‘	117
7.1 O spojitelnosti adjektiv v atributivní pozici se substantivy	117
7.2 Předmět vlastního výzkumu	118
7.3 Kvantifikace výsledků podle spojitelnosti rozměrových adjektiv	119
7.4 Souhrnný přehled spojitelnosti s ohledem na zkoumaný vzorek předmětných substantiv a rozměrových adjektiv	121
7.4.1 Rozměrová adjektiva – omezení spojitelnosti	121
7.4.2 Spojitelnost adjektiv <i>высокий</i> x <i>невысокий</i> x <i>низкий</i>	126
7.4.3 Mechanizmy metaforizace ve sféře adjektiv <i>высокий</i> x <i>невысокий</i> x <i>низкий</i> ...	132
7.4.4 Spojitelnost adjektiv <i>глубокий</i> x <i>неглубокий</i> x <i>мелкий</i>	135
7.4.5 Mechanizmy metaforizace ve sféře adjektiv <i>глубокий</i> x <i>неглубокий</i> x <i>мелкий</i>	139
7.4.6 Spojitelnost adjektiv <i>длинный</i> x <i>короткий</i> (<i>недлинный</i>)	143
7.4.7 Mechanizmy metaforizace ve sféře adjektiv <i>длинный</i> x <i>короткий</i>	144
7.4.8 Spojitelnost adjektiv <i>широкий</i> x <i>неширокий</i> x <i>узкий</i>	146
7.4.9 Mechanizmy metaforizace ve sféře adjektiv <i>широкий</i> x <i>неширокий</i> x <i>узкий</i> ...	151
7.4.10 Spojitelnost adjektiv <i>большой</i> x <i>небольшой</i> x <i>маленький</i>	153
7.4.11 Mechanizmy metaforizace ve sféře adjektiv <i>большой</i> x <i>маленький</i> x <i>небольшой</i> ..	156
7.4.12 Spojitelnost adjektiv <i>далекий</i> x <i>недалекий</i> x <i>отдаленный</i> x <i>близкий</i>	159
7.4.13 Mechanizmy metaforizace ve sféře adjektiv <i>далекий</i> x <i>недалекий</i> x <i>отдаленный</i> x <i>близкий</i>	162
7.5 Dílčí závěry	164
8 Výsledné kvantitativní ukazatele spojitelnosti	166
8.1 Kvantifikace výsledků podle spojitelnosti substantiv s adjektivy	166
8.2 Analýza kvantitativních výsledků asociativních a spojitelnostních testů	172
8.3 Jádro kategorie ‚nádobá‘ – charakteristika spojitelnosti	174
8.4 Některé další objekty jádra kategorie ‚nádobá‘	178
8.5 Dílčí závěry	180
9 Antropocentrismus a otázky konceptualizace ‚kontejneru-nádoby‘	181
9.1 Podstata antropocentrického pojetí	181
9.2 Orgány zraku jako zdroj konceptuální metafor	183
9.3 Dynamické aspekty procesů ‚vizuální‘ konceptualizace	185
9.4 ‚Konceptualizační potence‘ vizuálního vnímání	189
9.5 Souvislosti s dalšími sférami vnímání	193
9.6 Návaznosti ve sféře taktilních a ostatních vjemů	194
9.7 Hmat a dotek v jazykovém obrazu	196
9.8 Hmat jako zdrojová oblast konceptuálních metafor	211
9.9 Sluch v prostoru konceptualizačního schématu	216
9.10 Dílčí závěry	219
10 ZÁVĚR	221
Resumé v ruštině (Резюме)	226
Resumé v angličtině (Summary)	233
Použitá literatura	240
Seznam použitých zkratk	248
Seznam Excerpovaných pramenů	249